

Föreningen Varken hora eller kuvad närvarade för fjärde året under den politiska veckan i Almedalen med syfte att lyfta ämnen som kommer i skymundan och sällan ges utrymme på den politiska dagordningen. Varken hora eller kuvad arrangerade två seminarier och en föreläsning på S:t Hansskolan i centrala Visby i samarbete med Alternativveckan, som bistod med lokal och marknadsföring.

Det första seminariet ägde rum den 1 juli klockan 10:00 under parollen: **Religionsfrihet och frihet från religion: Vad innebär det för kvinnors befrielse?** Detta seminarium om religion och jämställdhet anordnades i samarbete med ABF Gotland, SKL, Roks och UNIFEM och lockade närmare ett femtiotal åhörare. Debatten leddes av Ann-Margarethe Livh, oppositionsborgarråd Stockholms stad (v). I panelen satt Haideh Daragahi, kvinnorrättsaktivist och professor i litteraturhistoria, Eva Moberg, essäist och debattör i feministiska frågor sedan 1960-talet och Amineh Kakabaveh, kvinnorrättsaktivist, filmag. Socionom, ordförande Varken hora eller kuvad. Inledningsvis fick samtliga debattörer tio minuter till sitt förfogande för att presentera sitt perspektiv och sina åsikter om religionens betydelse idag. Eva anlägger ett historiskt perspektiv i sitt anförande där hon tar upp patriarkatets grundsyn på kvinnan som mannens egendom, synen på horan i det svenska samhället då och nu, samt dagens rädsla för att stigmatisera kulturer. Amineh pratar om kvinnans delaktighet i hedersförtrycket, samt om den religiösa makt som får föräldrarna att uppfostra barnen i enlighet med dessa normer och värderingar. Vidare hävdar hon att religion och stat (i Sverige) endast är separerade på pappret och inte i praktiken. Haideh ger en lektion i synen på äktenskapet och våldtäkt i den muslimska världen kontra det västerländska samhället.

Eva Moberg, Ann-Margarethe Livh och Haideh Daragahi

Ann-Margarethe summerar att vi kan konstatera att religionen flyttat fram sina positioner i det svenska samhället och frågar debattörerna hur de anser att vi ska hantera detta. Ur de framföranden som följer denna fråga framkommer det bland annat att vi måste flytta fokus från trosfrågornas innehåll och guds vara eller inte vara till dess konsekvenser. Dessutom

diskuterades den rådande uppdelningen mellan den såkallade vita respektive den svarta feminismen, vilken anses utgöra ett hinder i kvinnokampen. Vikten av att stå enade i kampen för kvinnors rättigheter och en internationell mobilisering framfördes, liksom att religionens ökade inflytande är en backlash för feminismen och att kvinnorörelsen måste befria sig från institutionerna. I den efterföljande diskussionen berördes religiösa friskolor, den religiösa makten och hur vi kan bevara de sekulära värderingarna i framtiden. Men också förhållandet mellan religion, makt, krig, ekonomi och politik.

Ett trettiotal personer intog åhörarstolarna då det var tid för dagens andra seminarium: **Lyssna på förortsfeministernas röst!** med fokus på barn och ungdomars utsatthet för hedersvåld och förtryck. I samarbete med Nätverket mot hedersvåldet, Alternativveckan, ABF Gotland, Marockanska kvinnoföreningen, SKL, Roks och UNIFEM. Panelen utgjordes av: Haideh Daragahi, kvinnorättsaktivist och professor i litteraturhistoria, Ann-Margarethe Livh, oppositionsborgarråd Stockholms stad (v), Meriem Elmezouak, ordförande Marockanska kvinnoföreningen, Inger Stark, Nätverket mot hedersvåldet, Christina Folke, Roks och Amineh Kakabaveh, kvinnorättsaktivist, filmag. socionom, ordförande Varken hora eller kuvad. Samtalsledare var Sakine Madon, journalist på Expressen.

Amineh Kakabaveh, Christina Folke, Inger Stark, Sakine Madon, Meriem Elmezouak, Ann-Margarethe Livh

Seminarieret berörde hedersvåldet och förtryckets specifika karaktär och utbreddhet både nationellt och internationellt. Paneldeltagarna delgav publiken sina erfarenheter av att arbeta med dessa frågor och presenterade sina synpunkter på vilka åtgärder som borde vidtas för att minska förekomsten av våld och förtryck i heders namn. De strategier som framkom var dels att genom SFI-undervisningen och föräldragrupper informera om såväl anti-agalagen och barnuppfostran, som mänskliga rättigheter i allmänhet och barnkonventionen och kvinnors rättigheter i synnerhet. Dels att öka kunskapen och medvetenheten om dessa frågor hos berörda professioner redan i förskoleåldern. Vidare bör utbildningsinsatser genomföras för personal inom socialtjänst, polisväsendet, Migrationsverket, etc. Förslag om att förbjuda alla typer av religiösa friskolor framlades också, liksom att utdelningen av ekonomiska

föreningsbidrag bör sättas under en jämställdhetslupp innan de fördelas. Därtill bör politiker och samhället ta ett gemensamt, tydligt ställningstagande hur man ska förhålla sig till dessa frågor. Paneldebattörerna var rörande överens om att en mobilisering och dialog är nödvändig i arbetet mot hedersvåldet och förtrycket däribland genom att lyssna och tillvarata de krafter som finns hos förortens flickor och kvinnor. Denna mobilisering och dialog måste ske parallellt, det vill säga både på ett nationellt och internationellt plan.

Amineh avslutade med att hänvisa till den artikel som Varken hora eller kuvad publicerat tillsammans med Bengt Westerberg, Margareta Olofsson och Maud Andersson i SvD (090322). Där framläggs en del åtgärder. Däribland att göra de etniska organisationerna delaktiga i kampen mot konservativa patriarkala värderingar, samt att ansvaret för arbetet med hedersproblematiken måste flyttas från frivilligorganisationerna till stat och kommuner och samtidigt professionaliseras och permanentas. Artikelförfattarna kräver även en garanti för att barnkonventionens villkor också ska omfatta de barn och ungdomar som växer upp i våra förorter. I artikeln framfördes också ett förslag om att låta resa en bronsstaty av Fadime Sahindal med hennes riksdagstal inskrivet på svenska, kurdiska och engelska på dess sockel. Två exemplar skulle resas, varav en utanför Riksdagen och en vid Uppsala domkyrka. Ännu har dock denna önskan inte infriats.

Maria Ekholm

Det var en blygsam skara om 10 personer som hade samlats påföljande dag för att lyssna på presentationen om Varken hora eller kuvads verksamhet, boken *Respektguiden* och det pågående projektet: *Respektguiden som verktyg för mobilisering i förorterna*. Den efterföljande frågestunden och diskussionen med åhörarna blev en givande stund. Vi berörde bland annat jämställdhet i Sverige i ett historiskt perspektiv kontra internationellt sett, liksom tillkomsten och mottagandet av den svenska anti-agalagen. En av de frågor som ställs är hur vi går tillväga i vårt arbete rörande hedersproblematiken för att undvika att bli utpekade som rasister, eller för risken att stigmatisera de ungdomar vi möter i vårt arbete.

Maria inleder med att svara att det beror mycket på vilket förhållningssätt man intar till dessa frågor, och vilken ingång man hittar för att nå ut till ungdomarna. Maria poängterar vikten av att inte förutsätta, eller anta, att den grupp man ämnar skapa dialog med inte själva är utsatta för hedersvåld och förtryck. Eftersom denna typ av våld och förtryck tar sig många olika uttryck kan det likväl framstå att det förekommer bland ungdomarna i grundläggande diskussioner om mänskliga rättigheter, barnkonventionen och jämställdhet. Vi intar snarare en upplysande utgångspunkt än omhändertagande – tycka synd om - i vårt bemötande med de unga.

Föreläsningen avslutades med en gemsam fikastund ute på skolgården.

Rapporten författad av:

Maria Ekholm
Sekreterare & Projektledare
Varken hora eller kuvad